
Aby se nezapomnělo. Nové vydání knihy o Hrabalovi dorazilo do knihkupectví

Aby se nezapomnělo. Nové vydání knihy o Hrabalovi dorazilo do knihkupectví

Nedávno obohatilo pulty knihkupectví nové vydání po mnoho let již zcela rozebrané knihy předního českého romanisty, esejisty a překladatele Jiřího Pelána nazvané Bohumil Hrabal: Pokus o portrét. Důkladná syntetická studie zachycuje Hrabalovo literární dílo v průběhu celých šedesáti let. Autor klade důraz na tematické prvky výstavby umělcova díla a zařazuje Bohumila Hrabala do kontextu literatury evropské a světové.

Přednášíte italskou literaturu – jak jste připlal na myšlenku zpracovat život a dílo Bohumila Hrabala? Stojí za tím vaše studia srovnávací literatury u Václava Černého?

V seminářích Václava Černého byla česká literatura samozřejmou součástí jakéhokoli hovoru o „světové literatuře“ a pro mne je to tak dodnes. Impuls k napsání studie o Hrabalovi byl trojí. Jednak jsem byl vyzván, abych uvedl velký, 2000stránkový soubor Hrabalových textů, které se chystalo vydat italské nakladatelství Mondadori. Jim šlo o to, aby to

napsal někdo, kdo si dovede představit, že hovoří k italskému publiku. Uvědomil jsem si, že pro tyto souvislosti by bylo záhodno zasadit Hrabala pevněji do evropského literárního kontextu, a to mě velmi lákalo. Hrabal je totiž podle mne s evropským literárním vývojem dokonale synchronizován.

A pak tu byly dva důvody jen zdánlivě vnější. Hrabala jsem pokládal za „svého“ autora. Četl jsem ho knihu za knihou, tak jak je vydával, a vášnivě jsem vstupoval do všech neformálních debat, které nad každou jeho novou knížkou vznikaly. To Hrabalovo psaní jsem prožil s ním a za každou novou knížku jsem mu byl vděčný. Od první chvíle jsem věděl, že je to velký, opravdu „světový“ spisovatel.

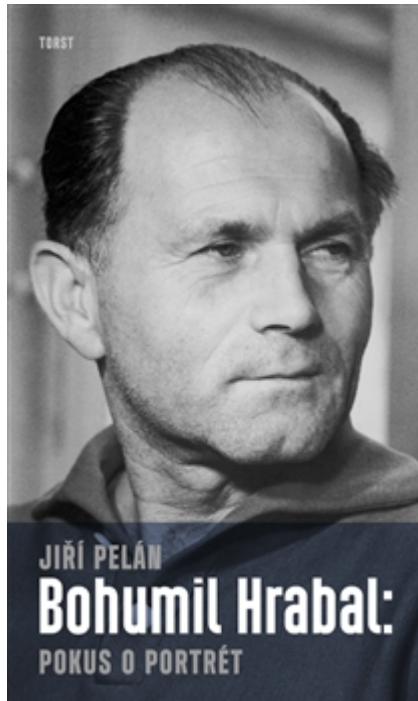
A pak koncem devadesátých let dokončil Václav Kadlec vydávání Hrabalových Sebraných spisů, z nichž jasně vyplynulo, že Hrabal byl ještě lepší spisovatel, než jsme ho znali, a že byl jedinečný – láskyplný i nesmlouvavý – svědek doby. A že zkrátka toto je pravá chvíle přečíst Hrabala znovu a třeba o něm i něco napsat.

Publikace je nabitá fakty. Z jakých materiálů jste při psaní vycházeli?

Za všechna fakta o Hrabalovi všichni primárně vděčíme Václavu Kadlecovi. Sebral toho tolik a s takovou akribií, že dnes všichni – včetně mne – můžeme dělat dojem informovaných badatelů.

Kniha je spíše syntetickou studií. Dal jste prostor také fantazii, fabulacím či domněnkám?

Doufám, že jsem nedal prostor ani fantazii, ani domněnkám. Ve chvíli, kdy jsem psal svůj text, se mi zdálo, že možná až příliš převážily formální analýzy Hrabalova psaní. To určitě nebylo špatně, Hrabal je poslední velký reformátor české prózy, a právě tohle ty analýzy jasně doložily. Ale Hrabal se ve svých textech dotkl také všech neuralgických okamžiků moderních českých dějin – protektorátu, cikánského holocaustu, vyhnání Němců, padesátých let – a vyprávěl neuvěřitelně sugestivní příběhy. Dokázal hovořit ve velkých metaforách. Mne zajímaly spíše Hrabalovy tematické volby, případně etický horizont Hrabalových příběhů. Na samém počátku kritické reflexe Hrabalova psaní si tyhle otázky kladli třeba Jiří Opelík nebo Oleg Sus. Ve vsí skromnosti jsem se pokusil vstoupit do jejich stop.

Kniha vychází vlastně již potřetí. První, rozebrané vydání je z roku 2002 a text je také součástí vaší knihy *Kapitoly z francouzské, italské a české literatury*, vydané v roce 2007. Jak si vysvětlujete takový zájem o toto dílo?

Nápad vydat knížku znovu měl redaktor nakladatelství Torst Jan Šulc. Jan Šulc se s neuvěřitelnou obětavostí stará o to, aby se na nikoho nezapomnělo. Aby se nezapomnělo na Jana Kameníka, Aloyse Skoumala, Sašu Jílovskou, Václava Hraběte, Josefa Topola, Josefa Palivce, Jiřího Weila nebo právě Bohumila Hrabala.

Nové vydání mě samozřejmě těší, zvláště když je tak krásně obrazově vypraveno. Knížka mi opravdu vždycky dělala radost, měla ohlas, zvláště ve Francii a v Itálii se stala jedním ze základních referenčních textů a podnítila řadu prací o existencialistické inspiraci některých Hrabalových textů.

Čtenář získá velmi ucelenou představu o díle Bohumila Hrabala. Existují oblasti Hrabalova díla, které byste v budoucnu rád rozpracoval?

Už jsem se o to opakovaně pokusil, rozepsal jsem partie o Hrabalově poezii, o jeho koncepci „Střední Evropy“ a o „donkichotismu“ jeho hrdinů. Naposledy jsem zkusil na jednotlivé fáze Hrabalova psaní aplikovat rétorické kategorie „brevitas“ (styl „pábitelských“ próz) a „amplificatio“ (styl próz memoárových).

Setkal jste se s Bohumilem Hrabalem osobně? Líbila by se mu vaše kniha?

Ano, asi třikrát. Jednou jsem tlumočil jeho odpovědi na interview, který s ním dělal jeho italský vydavatel Sandro Ferri. Ale nepatřil jsem do jeho přátelského okruhu. Tam patřil například můj přítel Claudio Poeta, někdejší lektor oddělení italianistiky, který ho vozil do Kerska a vyseďával s ním u Zlatého tygra. Od něho jsem taky věděl leccos o tom, jak

Hrabal žije. Nejsem si jist, jestli by Hrabal vůbec mou knihu četl. Nechával ostatní, ať o něm napíší, co uznají za vhodné, sám poslouchal jen několik hlasů: Fryntu, Rothovou, Jankoviče, Kadlece či Kroutvora. Myslím, že mu na názoru druhých příliš nesešlo: měl to své psaní za úkol od pánaboha a snažil se ten úkol splnit. Jak známo, stihl to.

Doc. PhDr. Jiří Pelán, Ph.D., vystudoval na FF UK francouzský a italský jazyk a literaturu, ale také srovnávací literaturu u Václava Černého. Po studiích pracoval v nakladatelství Odeon jako redaktor a šéfredaktor. Od podzimu 1991 přednáší italskou literaturu v Ústavu románských studií FF UK. Nyní je vedoucím oddělení italianistiky a spolupracuje rovněž s nově zřízeným Centrem komparatistiky.